

Diverzita denných motýľov na lúčnych a pasienkových biotopoch v obciach Telgárt a Šumiac

Martina Babálová

Ústav krajinnej ekológie SAV, 814 99 Bratislava
martina.babalova@savba.sk

Za posledných 150 rokov došlo v Strednej Európe k ústupu tradičného hospodárenia, ktoré v súčasnosti nahradila intenzifikácia alebo naopak plochy ponechané sukcesii. Dochádza tak k zmene kvality biotopov a k zániku stanovišť, na ktoré sú viazané [1] mnohé skupiny hmyzu ako aj denné motýle, ktoré patria medzi najnápadnejšie indikátory ubúdania hmyzu [2] a kvality lúčnych biotopov [3]. Zámerom práce bolo zmapovať výskyt denných motýľov na lúčnych a pasienkových biotopoch na území horehronských obcí Telgárt a Šumiac s cieľom zistiť vplyv pasenia, kosenia a sukcesného zarastania biotopov na ich rozšírenie a diverzitu. Medzi skúmanými biotopmi boli intenzívne spásané pasienky, intenzívne, rekultivované a kosené lúky, extenzívne kosené lúky, extenzívne pasienky a osobitou kategóriou boli vlhké a slatinné biotopy kosené. Spoločenstvá denných motýľov boli pozorované v priebehu roku 2011 počas mesiacov máj až august. Imága denných motýľov boli zaznamenávané modifikovanou transektovou metódou. Celkovo bolo zaznamenaných 49 druhov denných motýľov. Najnižší počet druhov bol na intenzívne kosených lúkach kde boli zaznamenané euryekné druhy. Najvyšší počet druhov bol zaznamenaný na extenzívnom pasienku spásanom hovädzím dobytkom (23 druhov) a na extenzívne kosených terasovitých lúkach (20 druhov). Na vlhkých a podmáčaných lúkach sa početnosť druhov pohybovala od 13 až do 23 druhov. Tu boli zaznamenaní ekologickí špecialisti a druhy indikačné pre vlhké biotopy s tradičným hospodárením: *Maculinea teleius*, *Aricia eumedon*, *Lycaena hippothoe*, *Polyommatus semiargus* a *Argynis aglaja*, *Argynis niobe*, *Brenthis ino*, *Boloria selene* a *Carterocephalus palaemon*. Z faunistického hľadiska bol významný najmä odchyt modráčika bahenného (*Maculinea teleius*), ktorý je podľa vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., zaradený do kategórie ohrozených druhov. Podľa klasifikácie IUCN je druh zaradený do kategórie VU – zraniteľný. Druhy ako *Argynis niobe* a *Lycaena hippothoe* patria podľa klasifikácie IUCN medzi druhy blízko ohrozenia. Prvé výsledky z výskumu potvrdili negatívny vplyv intenzívneho kosenia a pasenia na diverzitu denných motýľov, ktoré dokážu zdecimovať celé populácie mnohých druhov denných motýľov. Najvhodnejším spôsobom obhospodarovania sa ukázalo extenzívne kosenie a prepásanie biotopov, ktoré sú druhovo bohatšie a vyskytujú sa tu druhy s vyhradenými nárokmi na stanovištné podmienky. Zároveň v krajine vytvárajú mozaikovitú štruktúru a pre motýle heterogénnejšie a zaujímavejšie prostredie [1].

Príspevok vznikol v rámci projektu: 2/0192/09 realizovaného na ÚKE SAV v Bratislave.

[1] KONVIČKA, M., BENEŠ, J., Ohrozený hmyz nelesných stanovišť: ochrana a management. *Sagittaria*, **2005**, 127.

[2] ZÁRUBA, P., Vliv obhospodařování luk na druhové složení lepidopterafauny. **1995**, 296.

[3] GAVLAS, V., Rovnokřídlovce (*Ensifera*, *Caelifera*) a modlivky (*Mantodea*) různé využívaných nelesných biotopov. **1995**, 131.